

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON: 970502736

MEMORIAL
General Marii Wittek

217

PWK (ślask)

MARZEC

zam. WITKOWSKI

JANINA

1

217

J. 217/4SK

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

.....
Marec

.....
Janina

.....
zam. Witkowska

I./1. Relacja ✓ K. 1, s. 5-7

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja ✓ K. 1, s. 1-2

.....
.....
.....
V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 1

VI. Fotografie —

I/1. Relacja:

- Relacja własna Jany Witkowskiej z d. Manec, wg schematu relacji uczestniczek walk o niepodległość z dn. 27.12.1980, przekazane do Archiwum Elżbiety Zawackiej. Rlp. oryginal, K. 3, s. 1-6.
- Relacja Manec Jany z am Witkowskiej opr. puer E. 2. (ponybie u nazbisku). Rlp. oryg. K. 1, s. 7.

Zabrze, 27. XII. 80 r.

nr 394/58

Relacja uczestniczek walk o niepodległość Polski w/g podanego schematu:

a) o sobie

b) o uczestniczkę niżej

I Dane osobiste:

1. Witkowska Janina z d. Marzec
2. 16. I. 1913 r. Dąbrowa Górnicza
3. Wzrost, Katarzyna z d. Nowak
4. Ojciec - hutnik, mąż - nauczyciel WF
5. Potwierdzenie - nauczycielka, ostatnio kierownik świetlicy szkolnej w Zabrzu-Rokitnicy.
6. 41-808 Zabrze.

1. Konradowna Janina
2. 10. I. 1914 w Dąbrowie Górniczej
3. Materiał do kuszprawy od chwili rozprawy jej dwiatłowiec
4. Aresztowana 4. III. 1941 r. Przebywała kolejno: w Mysłowicach, Świdnicy, Wadawicach, w Oświęcimiu.
5. W 1943 odbyła się rozprawa w Mysłowicach - skazana na 3 lata kary albo na 4 i 8 miesięcy. Odwieziona do Oświęcimia, tam została nie wolana w jakich okolicznościach

II Okres przedwojenny do 1. IX. 1939 r.

1. w 1934 ukończyłam Lem. Naukę w Łomżyńcu. Porady o tym nie mogłam - berobocia w naszym zawodzie. Byłam jedynym rezerwowym rodzimym, bo i ojciec też był bezrobotnym. Zarabiałam lekarzami na utrzymanie, dopiero w r. 1936 we wniosku dostatałam się do Szk. Podst. z Przerwaną Rodzicist. w Dąbrowie Górniczej najpierw na berpięciu praktykę a od 1937/38 rozkłosa normalny prac. nauki w tejże samej szkole prywatnej aż do wybuchu wojny.

W tym samym czasie, - należało już w szkole do P.W.K. - kontynuowałam dalej tą pracę. Na obrotach w Redtownie Górnym, najgłębiej spale, w Szkole mat. Strajem. Zdobytam stopień

II Konrad Janina pracowała razem ze mną w Szk. Podst. z Przerwaną Rodzicist. w Dąbrowie Górniczej.

Razem prowadziliśmy oddział P.W.K. w Dąbr. Gór. starł w pierwszym okresie wojny, potem kontaktu z nią nie miałam, ona mieszkała w Dąbrowie, ja w Jagórsu k. Dąbrowy. Gonił mnie do czasu, o jej aresztowaniu w Oświęcimiu

stopień instruktorów i prowadzili
oddział WK na terenie obrony
Łowiczej jako komendantów tegoż
oddziału. Na obrotach pełnił

funkcję kolejno od szefa kompanii
do komendanta plutonu i kompanii

2. Przygotowanie do obrony kraju
rehabilitacji na obrotach i kolumnach
w Spale w czasie wakacji letnich.

III Okres okupacji:

1. Pierwsze dni wybuchu wojny
pełnił stały wóz holenderski
miejscowy "Holland Jennis" - na ulicach
Dobrowy Górn. chorążek lubi po
bramach i domach przed bombami
wroga. Były to tylko 3 dni.
Ze broni w ocalałych, w mundurze
wyciął do domu - do Jagówa
k/ Dobrowy Góra gdzie mieszkał
- wóbrze ochotnik naszych wojsk
Pogodzić się z tym nie mogłem.
Zaczęłam szukać zajęć i zapo-
mienia. Zebrałam więc wszystkie
swoje drzewa na uciążenie, ko-
szki nie były używane. Korzysta-
jąc z mieszkań wódek miał drzewa
organizowaliśmy 3 grupy w 3-ech
domach i prowadziliśmy program
nr. III. Sik. Podst. zachowując
wielką ostrożność, udając się bądź
kremu gospodyni domu, bądź pomoc-
niczy. Tak trwał aż do ucho-
mienia sekretu t.j. do wstąpienia 1941 r.
Pracowaliśmy do grudnia 1941 r. w szkole

- 2 - 112
które mi odesłała,
a które przesyłała
z jej adnotacją tj:

" Ersata
Polizeigefängnis
Mysłowice
JK "

Chłopińska, szczerą, solidną
nie chciała narazić innych.

Wierze mieryjskiej nie nie-
wie, w celach bezpieczeństwa-
stosie fryzura się z dębka
a miała nie w tajemni-
czym nikogo.

Od stycznia 1942 r. przez miesiąc
 trwało przymusowe bezczynność.
 W miódry czasie dostawałem z Roberts-
 amtu wyjazd do Niemiec na
 przymusowe prace. Byłem wospa-
 na. Składałem kłoniem ciężko chorą
 matkę i ciocię. Składałem
 satankę na miejscu. Zgłosiłem się
 do Guiny w Legonii. Tam upatkałem
 najmniejszych. Powiedzieli mi co chodzi.
 Zadzawali mi prace w Guinie miesiąc
 i tu potrzeba rąk do pracy.
 Jako pomoc biurowa pracowałem
 w dziale gospodarstwu, gdzie
 wystawiałem kartki żywnościowe,
 serwoleństwo na zakup odzieży, obuwia
 robotniczym na opary do serwoleństwa
 pracy. Samogadłem chwałę ludziami
 to dostaję kartki więcej na zakup
 drzewa, aleb czy kłuszenie.
 Wypisywałem z miejsca serwoleństwo
 na opary serwoleństwa, odbiornik
 zgłaszałem na wyjeżdżających co-
 charakter mimo, że serf nie przyjmie-
 weli. Ostregadłem kłoni pracy kłoni-
 kami, wywołaniem, bo zawsze się coś
 wyszło i dawałem. Strawiona nie
 jednokrotnie Oswiejaniem w czasie choroby
 i opuszczenie pracy, przekytem niewolny
 rok. Ale wytrwałam przez siebie.

ZAWACKIEJ

1/1/4

A rekopemato ze te cirkie povericia
 bylo to, ze w styczniu 1945 r. po
 przejściu frontu wyzwolenieckiego, zosta-
 lane mierzano do Gminy Zagórze,
 jako jedna jedyna z Polek (a było 10)
 do zorganizowania pracy w biurze,
 jako nauczycielka chciałam pracować
 w szkole, nawet się opierałam niemieck-
 -olackiego ja, było nas tyle. Przewodni-
 czej Gminnej rady odpowiedział mi:
 "My wiemy jak kto pracował"
 to przewarzyło. Te obietnice, które zostały
 zorganizowaniem, pomaganiem, otaczaniem
 Od sierpnia 1945 r. zastawem wyjecha-
 prier Inspekt. Os. nie widnie odryskane
 jako ta, która przed wojną nie była
 zatrudniona na etacie w Szk. państwowej
 Betgel pracowała w ~~Polce~~ Dobru-Rokstwiej
 Teraz jestem już nie emeryturze najniż-
 szego wydziału, niedoceniona i rozczarowana

2. Do konspiracji się nie angażowałam
 ze względu na chęć matki, ale mimo
 to i tak miałam wciężnięte.
 Współpracowałam z organizacją,
 wypełniałam polecenia nie zdrajse
 sobie nawet sprawy z tego czyje
 polecenia wypełniałam. Dzięki temu
 wiele ludziom uratowałam życie.
 Kontaktowałam się z kolegami, którzy
 przed wojną uczestniczyli w powstaniu
 mi te słowa: "Powstań, nie denerwuj się
 gdyby się coś z mung stało, wolałbym

„gingę” iur’ cas’ pamiędriec’”. Ggingę
 w d’swycimiu. Ja obpicio storumicłau
 wrytko. Balam się asertowanic.
 Ozięc zlikwidowal moją mundur i wrytk-
 kee zdyscia mundurawe. Poraitaty mi
 zdyscia oborowe, które przesyłam
 z różnyel lat i różnyel oboroi 242.
 (Przez krytać na adwocie zdyje) Przesyłam
 je jako dar.

IV Okres powojenny.

Jak już wspomniatam dostatam pracę
 w sek. Polst. Nr. 30, 29, w jedenaście lat
 i kolejno w sek. Nr. 18. Jako naucz. j. pols.
 Praca b. trudna. Dzieci nie miały języka
 nie miały mówić po polsku. Pięć lat
 rok b. trudny, trochę było dodatkowc zate-
 wac’ po lekcyjach douczac’ mowny. Nie było
 podręczników, lektur, wrytko się czytalo
 i opowiadało oralnie, w drugim i dalszych
 latach było coraz lepiej. Podostatam
 w r. 1948 wyjechać ze miast se repatrianta
 ze Zbarana. Wychowatam 2 dzieci. 19
 już samodzielnie; córka mgr. inż. arch.
 syn - lekarz

W między czasie ukończyłam 2 letnie S.N.
 Pracowatam do września 1980r. Obecnie
 jestem emeryturze. Otrzymałam medal
 Honoru i Edukacji Narodowej.

Przez spoleczny funduszowatam cel pierwsz. 1980r.

- a) prowadzitan kursy repolonizacyjne dla doroslych wiciorowic
- b) prowadzitan w szkole katechizm - wszystkie

proseki, harserskie, oborowe, ludowe
tańce, przedstawienia, sztuki, w pię-
szych latach "Gazeta" w innych sro-
dziej pracy prowadziliam kilka tańców
i baletów sędzią w eliminacjach miejscy
otrzymuje II i III miejsce.

- c) Pracowałam z F.J.M. - w czasie wybrania
miałam funkcję przewodniczącej grupy
terenowego działania, otrzymuje za
tę pracę postrzeżenie pieniężne F.J.M.
- d) Obecnie stwórzę stół i pamięć koleżeńską
wiodącym, chorągiew na cmentarz kalwaryjski gdańskie.

V Dokumentacja:

- 1) 4 zdjęcia: 3 oborowe z opisem na adresem
1 srebrne z lot pracy w P.N.K.
- 2) Współpracowałam z siostrą młodszą koleżeńską
Konsulsiową Janiną - podaje jej adres siostry:

oraz 1 zdjęcie
kol. Kłosa Janiny
młodszej.

Sobolewska Lucyna
Lyskownia
98-350 Biata / Wielunia

Podaj adres drugiej siostry która może
więcej podać ale nie możemy się skontaktować
która też należała do P.N.K.:

Gaika Gabriela
ul. Majakowskiego 46
41-300 Szklarska Głowa

uwagi:

Janina Witkowska z d. Marce
Laskowice rekcja 3. I. 1981 r. 41-808 Zabrze 9
K. Marce 22

IV. Korespondencja:

- list Janyiny Menec-Witkowskiej do Komendanta E. 2.
12. IV. 1981. Rkp. oryg. k. 1, s. 1-2.

Lubus, 12. IV. 81

Kamowca Pani Komendantko!

Przepraszam najmocniej, że tak długo nie odpisywałam, ale tak się zdarzyło że w styczniu chorowałam i w grupie z powikłaniami - zapalenie obojczyka. W lutym pojechałam do szpitala, w marcu i kwietniu skicałam wiadomości: jeździłam do do koleżanek i znajomych, pisałam i czekałam na odpowiedzi. Wiele się nie dowiedziałam a czas mija i tak kolejno w sprawie:

- 1) Janina Sadowska wyszła za mąż za Czechosłowaka wyjechała i tam mieszka. Bliźnich dawnych nikt nie wie.
- 2) O Pani Ociełbalowej - Bujarskiej nie zdobyłam żadnych danych.
- 3) O Pracownicy z Arbeitsratu w Döbl. - J. nikt nie wie.
- 4) Barbara Wasilewska - Szopieńska i wspólna cwała z Jacką Kowal, wzięła w 1939 r. paszportu okupacji i wyjechała jako emigrantka, uciekła do Szwajcarii i chwilowo przebywającą w Niemczech. Wszystko było owiane wielką tajemnicą.
- 5) O pensjonarce w Solanogu nie mam wiadomości.
- 6) Nazwisko kolegi-konspiratora broni Wacław Golda należał do organizacji "Orzeł Biały" a daty urodzenia nawet jego młodszego starszy brat nie pamięta - może 1912, 1913 lub 1914. Tak mi podała.
- 7) Figlel Genowefa prawdopodobnie mieszka w Lubusku,

choć mógł się do kol. w Sosnowcu, by o nieg pytać.
Najprawdę trudno zdobyć jakieś szczegóły dane.
Ale być może jest coś w rękach, proszę pytać, może nie
inne być może mogła odpowiedzieć.

Należy sprawdzić wszelkie podręczniki,
ostatnie wydania różnych, wszelkich, mitów
Święt Wielkanocnych.

Stowarzyszenie Młodoc-Witkowski

J. 217 / WSK

PWK
śląsk

MARZEC Janina

zam. WITKOWSKA

v. Nazwiskowe karty informacyjne: 1

nr 394

Redna
PWN
nr. B

Macedonia / Wskazówki

Wskazówki

obcemu Redna ul. Kochanowskiego 31

Kamp IX 39

razem z Zygmuntem i Zygmuntem w
konspiracyjnym org "formawka" = 20B

Po wyjeździe ze szpitala do wojska

Przejeżdżając do do brzości, zabierając
leki dla party, szpitalu

Marec Janina 327 Makowska ref 327
Marec II Janina Witkowska " 394

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. 327 i 394/słask
data wpływu 1980

1 adycja:

4 - " -

Marec Janina I Makowska
P. K. K.
Musk. Post Spirit
O. O. B. B. G. G.
vol 1942 Kielce 17K

Marzec 7. II Włkowska
Płk mtr

Adres: Będzin ul. Kochanowskiego 31
" " 41 806 Zabrze

IX 39 Mankel PL Dabrowa

RO H numer

Włkowska Bpolska
Marzec II Jamina

Marzec I Jamina
Malkowka

MARZEC JANINA